

ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ШТРАЈКУ

Члан 1.

Члан 2. став 3. Закона о штрајку мења се и гласи:

„Штрајк упозорења може трајати најдуже двадесет четири сата.“

Члан 2.

Члан 9. Закона о штрајку мења се и гласи:

„У делатности чији би прекид рада због природе посла могао да непосредно угрози живот и здравље људи, право на штрајк запослених може се остварити ако се испуне и посебни услови утврђени овим законом.

Делатност чији би прекид рада због природе посла могао да непосредно угрози живот и здравље људи, у смислу овог закона, јесте делатност коју обавља послодавац у области: електропривреде, водопривреде, контроле лета, здравствене и ветеринарске заштите и социјалне заштите.

Делатности у којима се право на штрајк може остварити ако се испуне и посебни услови предвиђени овим законом јесу и делатности од посебног значаја за одбрану и безбедност Савезне Републике Југославије које утврди надлежни орган у складу са савезним законом, као и послови неопходни за извршавање међународних обавеза Савезне Републике Југославије.

Делатности у којима се право на штрајк може остварити ако се испуне и посебни услови предвиђени овим законом могу бити и делатности у оквиру хемијске индустрије, индустрије челика и црне и обојене металургије, уколико послодавац докаже да би прекид рада због природе посла могао да непосредно угрози живот и здравље људи.”

Члан 3.

Даном ступања на снагу овог Закона престају да важе одредбе следећих закона:

- Члан 47. и 58. Закона о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник РС“ 18/2010-48, 101/2017-8, 113/2017-276 (др. закон), 10/2019-3, 129/2021-15
- Члан 78. и 79. Закона о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, 55/2013-3, 101/2017-11, 27/2018-3 (др. закон), 10/2019-3, 129/2021-8, 129/2021-9 (др. закон), 92/2023-340);
- Члан 91. и 92. Закона о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС“, 55/2013-15, 101/2017-19, 27/2018-3 (др. закон), 6/2020-24, 52/2021-3, 129/2021-9 (др. закон), 129/2021-15, 92/2023-338);
- Члан 19. став 4. Закона о поштанским услугама („Службени гласник РС“, 77/2019-3);
- као и одредбе осталих прописа, односно закона који су на дан ступања на снагу овог Закона у супротности са његовим одредбама.

Члан 4.

Овај Закон ступа на снагу даном доношења.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Правни основ за доношење Закона

Уставни основ ради доношења овог Закона јесте члан 61. став 1. Устава Републике Србије у којем се наводи запослени имају право на штрајк, у складу са законом и колективним уговором.

2. Разлози за доношење овог Закона

Предложене измене и допуне Закона о штрајку имају за циљ да унапреде право на штрајк и јасно дефинишу делатности у којима запосленима не може бити ускраћено ово уставно право.

Један од кључних проблема важећег Закона о штрајку јесте широка и непрецизна дефиниција делатности у којима су запосленима ограничена права на штрајк.

Предложеним изменама јасније се одређује које делатности могу бити предмет ограничења права на штрајк – то су сектори чији би прекид рада могао да непосредно угрози живот, безбедност и здравље грађана.

Такође, брисањем из Закона о штрајку, јасно се одређује да просвета, информисање, поштанске и комуналне делатности, и тсл. нису сектори где прекид рада може довести до непосредног угрожавања живот и безбедност грађана, те да им не може бити ограничено право на штрајк.

Ово је посебно важно за раднике у образовању, којима је у пракси често наметан минимум процеса рада, чиме је право на штрајк фактички онемогућавано.

Посебно наглашавамо да је у наведеним секторима држава као послодавац од доношења важећег Закона о штрајку изгубила монополистички положај, те да ограничавање права на штрајк и по том основу губи смисао.

Предложено је да закон ступи на снагу даном доношења, због ургентности решавања проблема у просвети и обезбеђивања неометаног остваривања права на штрајк.

Такође, све одредбе других закона и подзаконских аката које су у супротности са предложеним изменама престају да важе даном доношења овог Закона, чиме се елиминишу правне препреке које су до сада обесмишљавале штрајкове у тим секторима.

Предложене измене и допуне Закона о штрајку представљају кључни корак ка усклађивању националног законодавства са међународним стандардима и обавезама које је Република Србија преузела ратификацијом релевантних међународних инструмената.

Право на штрајк је фундаментално људско право, признато чланом 8. Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима, који је Србија ратификовала и тиме се обавезала на његово поштовање и примену.

Тренутни Закон о штрајку, донет пре готово три деценије, чине непрецизне и застареле одредбе које отежавају или онемогућавају остваривање права на штрајк.

Међународна организација рада наглашава да право на штрајк не сме бити ограничено на начин који га чини практично неизводљивим.

3. Објашњење основних правних института и појединачних решења

Чланом 1. овог Предлога се утврђује да штрајк упозорења може трајати најдуже двадесет четири сата.

Чланом 2. овог Предлога се изоставља појам делатности од јавног интереса, те наводе делатности у којима би прекид рада могао да непосредно угрози живот и здравље људи, као и делатности у којима се право на штрајк може остварити ако се испуне и посебни услови предвиђени овим Законом . Остављена је могућност да делатности у оквиру хемијске индустрије, индустрије челика и црне и обојене металургије буду подведене под категорију делатности у којима се право на штрајк може остварити ако се испуне и посебни услови предвиђени овим законом, под условом да послодавац докаже да би прекид рада због природе делатности могао непосредно да угрози живот и здравље људи.

4. Образложена оцена

За спровођење овог Закона није потребно сачинити анализу ефекта прописа, јер је дужност државе да усклађује свој правни систем према међународним конвенцијама које је ратификовала и општеприхваћеним правилима међународног права.

5. Финансијска средства потребна за спровођење закона

За спровођење овог Закона није потребно обезбедити финансијска средства у буџету Републике Србије.

6. Разлози због којих се предлаже ступање прописа на снагу пре осмог дана од дана објављивања у Службеном гласнику Републике Србије

Потреба нормализовања наставе у систему просвете.

7. Преглед одредаба важећег Закона које се мењају, односно допуњују

Члан 2.

Штрајк се може организовати у предузећу или другом правном лицу, односно у њиховом делу или код физичког лица које обавља привредну или другу делатност или услугу (у даљем тексту: послодавац), или у грани и делатности, или као генерални штрајк.

Штрајк се може организовати и као штрајк упозорења.

Штрајк упозорења може трајати најдуже ~~један сат~~ ДВАДЕСЕТ ЧЕТИРИ САТА.

Члан 9.

~~У делатности од јавног интереса или у делатности чији би прекид рада због природе посла могао да НЕПОСРЕДНО угрози живот и здравље људи или да нанесе штету великих размера, право на штрајк запослених може се остварити ако се испуне и посебни услови утврђени овим законом.~~

~~Делатност од јавног интереса, ДЕЛАТНОСТ ЧИЈИ БИ ПРЕКИД РАДА ЗБОГ ПРИРОДЕ ПОСЛА МОГАО ДА НЕПОСРЕДНО УГРОЗИ ЖИВОТ И ЗДРАВЉЕ ЉУДИ, у смислу овог закона, јесте делатност коју обавља послодавац у области: електропривреде, водопривреде, саобраћаја КОНТРОЛЕ ЛЕТА, информисања (радио и телевизија), ПТТ услуга, комуналних делатности, производње основних прехранбених производа, здравствене и ветеринарске заштите, просвете, друштвене бриге о деци и социјалне заштите.~~

~~Од јавног интереса, у смислу овог закона, јесу и~~ Делатности У КОЈИМА СЕ ПРАВО НА ШТРАЈК МОЖЕ ОСТВАРИТИ АКО СЕ ИСПУНЕ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ ПРЕДВИЂЕНИ ОВИМ ЗАКОНОМ ЈЕСУ И ДЕЛАТНОСТИ од посебног значаја за одбрану и безбедност Савезне Републике Југославије које утврди надлежни орган у складу са савезним законом, као и послови неопходни за извршавање међународних обавеза Савезне Републике Југославије.

~~Делатности чији би прекид рада по природи посла, у смислу овог закона, могао да угрози живот и здравље људи или да нанесе штету великих размера су: У~~ КОЈИМА СЕ ПРАВО НА ШТРАЈК МОЖЕ ОСТВАРИТИ АКО СЕ ИСПУНЕ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ ПРЕДВИЂЕНИ ОВИМ ЗАКОНОМ МОГУ БИТИ И ДЕЛАТНОСТИ У ОКВИРУ ~~хемијска индустрија, индустрија челика и црна и обојена металургија~~ ХЕМИЈСКЕ ИНДУСТРИЈЕ, ИНДУСТРИЈЕ ЧЕЛИКА И ЦРНЕ И ОБОЈЕНЕ МЕТАЛУРГИЈЕ, УКОЛИКО ПОСЛОДАВАЦ ДОКАЖЕ ДА БИ ПРЕКИД РАДА ЗБОГ ПРИРОДЕ ПОСЛА МОГАО ДА НЕПОСРЕДНО УГРОЗИ ЖИВОТ И ЗДРАВЉЕ ЉУДИ.”

8. Усклађеност са законодавством Европске уније

Уз овај Предлог није потребно доставити изјаву о усклађености закона са законодавством Европске уније, с обзиром да је уређивање радноправне материје у сфери права на штрајк у надлежности држава чланица.